

crkvenoslavenskoga jezika hrvatske redakcije edinosučstvie – erěnešъ (ЭПІСКОПІА СРБСКОСЛОВЕНСКОГО ЯЗЫКА - ЭНЦЕПДИУМ, Zagreb: Staroslavenski institut, 2011.) te da je dovršena digitalna inačica kartoteke ekscerpata po izvorima građe (u žargonu: mjesni katalog). Viktor Savić izvijestio je o metodi rada na kartoteci za *Srpskoslovenski rečnik jevanđelja*, kao i na ekscerpaciji te geslaru i kartoteci srpskih crkvenoslavenskih spomenika koja bi trebala biti osnova za rječnik srpskoga crkvenoslavenskoga jezika.

Kao glavna redaktorica usporednoga indeksa crkvenoslavenskih rječnika proizišlih iz rada Komisije (*Srovnávací index k slovníkům zpracovávaným v rámci Komisie pro církevněslovenské slovníky*. Praha 2008.), Zdenka Ribarová predstavila je plan izrade toga indeksa kojim bi se na jednome mjestu predstavile leme obrađene u svim crkvenoslavenskim rječnicima. Riječ je o iznimno važnu pothvatu za ukupnu paleoslavističku leksikografiju kojim

bi se, barem do neke mjere, ostvarila zamisao moskovske inicijative o sastavljanju jedinstvenoga rječnika svih crkvenoslavenskih redakcija. Štoviše, na uvid je donesen i drugi svezak radne inačice toga indeksa, a svi su prisutni pozvani da ga pomno pregledaju i svojim korektorskim ili drugim izmjenama pridonesu vjerodostojnosti i kakvoći toga kapitalnoga djela u nastajanju.

Za vrlo ugodno i prijateljsko ozračje u dobroj se mjeri može zahvaliti Petri Stankovskoj koja je pomno organizirala ovaj susret, tijekom kojega su se neki mlađi kolege prvi put vidjeli i upoznali s radom Komisije. Tijekom dvodnevna se radnoga programa još jednom pokazalo kako je važno da se suradnici iz različitih središta povremeno susretnu i izmijene iskustva te se međusobno ohrabre u dugotrajnome i često iznimno zahtjevnome paleoslavističkome leksikografskom radu.

VIDA VUKOJA

SVEČANI KOLOKVIJ U ČAST 65. ROĐENDANA
PROFESORA STJEPANA DAMJANOVIĆA
(ZAGREB, 4. XI. 2011. G.)

U čast 65. rođendana profesora Stjepana Damjanovića, 4. studenoga 2011. godine u Multimedijskoj dvorani Knjižnice Filozofskoga fakulteta u Zagrebu održan je svečani kolokvij. Skup je organizirao Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Riječ je o stručnom skupu

na kojem su izlagači bili profesori i predavači Odsjeka za kroatistiku, a tematski je bio podijeljen u dvije cjeline: 1. područje kojim se prof. Damjanović intenzivno bavi – *staroslavenski jezik, hrvatsko glagoljaštvo, književnost i kultura srednjega vijeka*; 2. područje koje je profesoru Damjanoviću napose bli-

sko zbog njegove zavičajne pripadnosti Slavoniji – *slavonske jezikoslovne i književne teme*.

O opusu slavljenika u *Uvodnoj riječi Opus Stjepana Damjanovića u suvremenoj hrvatskoj filologiji* govorio je glavni organizator kolokvija Mateo ŽAGAR. On je napomenuo da profesor Damjanović, osim 65. godine rođenja, upravo ove godine slavi i 40 godina profesionalnoga djelovanja – što je vrijeme koje zaslužuje da mu se prida zaslužena pozornost. Istaknuo je i činjenicu da je Stjepan Damjanović ugledan i veoma omiljen profesor koji je podučio više tisuća profesora hrvatskoga jezika, odgojio desetine mlađih istraživača, napisao velik broj radova, uređivao mnoga kroatistička izdanja i znatno pridonio afirmaciji hrvatskoga jezika i kulture među stranim slavistima. Žagar je pobrojao i ugledne nagrade kojima je profesor Damjanović nagrađen, a to su: *Mala povelja Filozofskoga fakulteta* 1991. g. za zapažen doprinos radu *Zagrebačke slavističke škole*; *Velika povelja Filozofskoga fakulteta* 1999. g. za izniman urednički izdavački ostvarenaj – monografiju *Filozofski fakultet u Zagrebu*; nagrada *Slavonske naklade Privlačica »Ivan i Josip Kozarac«* 2000. g. za najbolje znanstveno djelo znanstvenika iz Slavonije; *Državna nagrada za promicanje znanosti* 2004. g. za udžbenik *Slovo iskona*; te najuglednija nacionalna nagrada za prosvjetno stvaralaštvo – *Državna nagrada »Ivan Filipović«* za životno djelo 2008. g. Uz još neke od važnih činjenica vezanih

uz djelovanje slavljenika, Mateo Žagar istakao je i to, da je profesor Stjepan Damjanović 1998. godine izabran za člana suradnika, a 2004. godine za redovitoga člana Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Govoreći o *Metafilološkim pristupima Stjepana Damjanovića*, Ivana ETEROVIĆ istaknula je nekoliko istraživačkih metoda po kojima se njegova istraživanja razlikuju od dotadašnjih. Oslanjajući se na prethodna istraživanja, Damjanović je ponudio trojnu shemu jezika hrvatske srednjovjekovne pismenosti toga razdoblja: hrvatskostaroslavenski (u liturgijskim knjigama), hrvatsko-staroslavenski (u beletrističkim tekstovima) i hrvatski (u pravnim tekstovima). Ti su slavenski idiomi opsluživali zajedno sve funkcije koje je latinski jezik opsluživao sam. Upozorila je na Damjanovićevo shvaćanje da su glagoljaši, polagano rušeći jedan red (staroslavensku normu), uspostavljali novi red, a da pritom nisu ostavili nered. Kada od te norme odstupaju, to nije posljedica neznanja, nego posljedica stava i odabira. Eterović je podsjetila i na Damjanovićevo isticanje činjenice da su glagoljaši s vremenom uveli kajkavštinu u književni jezik, kako bi osigurali razumljivost na što širem području. Tanja KUŠTOVIĆ u svom je izlaganju *Udžbenici i priručnici profesora Damjanovića* navela udžbenike i priručnike koje je Stjepan Damjanović sastavio kako bi olakšao studentima snalaženje u staroslavenskom jeziku i staroslavenskim jezičnim spomenicima

i omogućio im jednostavnije kretanje kroz prostor i vrijeme srednjega vijeka. Opisala je knjige kojima je Stjepan Damjanović bio autor: gramatiku staroslavenskoga jezika *Staroslavenski jezik* (Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2005.), udžbenik *Slovo iskona* (Zagreb: Matica hrvatska, 2005.) i *Mali staroslavensko-hrvatski rječnik* (Zagreb: Matica hrvatska, 2004.) – te suautorско trosveščano izdanje BRATULIĆ–DAMJANOVIĆ, *Hrvatska pisana kultura: izbor djela pisanih latinicom, glagoljicom i ćirilicom od VIII. do XXI. stoljeća. Sv. 1. VIII. – XVII. stoljeće* (Križevci: Veda, 2005.), *Sv. 2. XVIII. – XIX. stoljeće* (Križevci: Veda, 2007.), *Sv. 3. XX. stoljeće* (Križevci: Veda, 2008.). Marko SAMARDŽIJA govorio je o *Slavonskim jezikoslovnim temama u vidokrugu Stjepana Damjanovića*. Prikazao je ono što je Stjepan Damjanović od 1984. g. pisao o jeziku književnih djela Matije Antuna Relkovića i njegova sina Josipa Stipana, o jezičnim pogledima fra Kaje Agjića, o doprinosu Matije Mesića hrvatskoj filologiji i o nastavničkom radu Tome Maretića na Sveučilištu u Zagrebu. Prikazao je i dva Damjanovićeve rada o Stjepanu Ivšiću i njegovu proučavanju strizivojnškoga mjesnog govora. Vlado PANDŽIĆ obradio je temu *Škola, učenje i učivo u Damjanovićeveim znanstvenim prinosima*. Svoju je pozornost usmjerio na znanstvene radove u kojima se akademik Stjepan Damjanović uzgređice ili čak izravno bavi školom, obrazovanjem, odgojem, učenjem, uči-

vom (učevnim tekstovima, lingvometričkim predlošcima), čitankama i drugim udžbenicima sustavno promičući svrhu učenja staroslavenskoga ili općoslavenskoga književnog jezika, posebice hrvatskostaroslavenskoga. Krešimir BAGIĆ u svom se izlaganju osvrnuo na *Damjanovićev akademski diskurz*, a unutar tog diskurza posebnu je pozornost posvetio leksemu *kadšto*. To je riječ koju Damjanović često upotrebljava u svojim predavanjima, svakodnevnoj komunikaciji, znanstvenim i stručnim tekstovima. Ako bi taj *kadšto* trebao opisati samo jednim pridjevom, Bagić bi upotrijebio jedino pridjev *barsunast*. Damjanovićevu upotrebu priloga *kadšto* usporedio je s upotrebom njegova sinonima *ponekad* i zaključio da je ovaj drugi stilski neobilježen i znatno češće u upotrebi. Iz analize različitih tekstova Bagić je ustanovio da prilog *kadšto* Damjanović umeće u različite rečenične i frazeološke strukture. »On je razlikovni znak njegova akademskog diskurza, njegov stilem, točka u kojoj se susreću znanstvenik koji teži objektivnosti, pisac koji brine o preciznosti, stilist koji uvijek traži najprikladniju nijansu izraza. Sklon sam vjerovati da je prilog *kadšto* u Damjanovićevu (inače uzorit) akademskom diskurzu jedno od onih tajnih mjesta na kojima istraživač postaje čovjek s osjećajima, nagnućima i potrebama. Kao da u toj riječi pulsira njegov istraživački nerv.« Tim je riječima Bagić dao nesvakidašnji opis diskurza nekog znanstvenika, u ovom slučaju slavljenika kojem je skup bio

posvećen.

Nakon ovoga uvodnog bloka koji je u cjelini bio posvećen radu Stjepana Damjanovića, bilo onomu znanstvenomu vezanomu uz glagoljaštvo, bilo onomu stručnomu, vezanomu uz Slavoniju, uslijedio je blok tema u kojima su izlagači predstavili svoje radove koji se nalaze u tematskome krugu kojim se bavi i sâm Stjepan Damjanović. Tako smo imali priliku čuti akademika Josipa BRATULIĆA (*Staroslavenski abecedariji – početnice Josipa Vajsa*) i akademkinju Dunju FALIŠEVAC (*Barlaam i Jozafat iz Dubrovačkih legendi*). Dolores GRMAČA govorila je o *Alegorijskom putovanju u srednjovjekovnim vizijama*, Ivo PRANJKOVIĆ proučio je *Leksik Relkovićeve Kućnika*, a Boris KUZMIĆ govorio je o *jezikoslovnim istraživanjima slavonskih pravnih tekstova XVIII. stoljeća*. Suzana COHA bavila se *Slavonijom u hrvatskom narodnom preporodu*, a Marina PROTRKA ŠTIMEC upoznala nas je s *Perspektivama književnosti u kritičkom i uredničkom djelu Vatroslava Jagića*. Julijana MATANOVIĆ svoj je doprinos skupu nadahnuto obilježila temom *Pisanje predgovora – skriveno ja (uz Damjanovićevu pripremu Josipa i Ivana Kozarca)* uspoređujući dva

Damjanovićeva predgovora, od kojih jedan potpisuje sa »Stipo Damjanović«, a drugi kao »Stjepan Damjanović«. Slavonskim temama bila su posvećena i posljednja dva izlaganja: Tvrtko VUKOVIĆ obradio je temu pod naslovom *Đuka Begović: Edipov slavonski brat*, a Evelina RUDAN KAPEC *Usmene priče u Slavoniji u XXI. stoljeću (analiza žanrovske zastupljenosti)*.

Na skupu je predstavljena i *Bibliografija Stjepana Damjanovića*, izdana povodom ovoga kolokvija. U njoj je pobrojeno sve na što je Stjepan Damjanović stavio svoj potpis i jedan mali izbor tekstova koji se referiraju na njegove tekstove. Knjigu je objavila Hrvatska sveučilišna naklada, na čelu s urednicom Anitom ŠIKIĆ koja ju je skupu i predstavila.

Treba reći da su skupu nazočili mnogi prijatelji, kolege i suradnici prof. Stjepana Damjanovića koji su željeli zajedno s njime uzveličati proslavu njegova dosadašnjega života i rada. Za kraj recimo da će se sva izlaganja, ali i tekstovi autora koji ovom prilikom nisu bili usmeno izloženi – objaviti u časopisu za hrvatski jezik, književnost i kulturu Odsjeka za kroatistiku *Nova Croatica* čiji je urednik Vinko BREŠIĆ.

TANJA KUŠTOVIĆ